

HAVA KALİTESİNİN KORUNMASI

EDİRNE ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK İL MÜDÜRLÜĞÜ

MAYIS - 2020

HAVA KALİTESİ NEDİR?

Hava, insan ve diğer canlıların yaşamasını sağlayan önemli bir alıcı ortamdır.

İyi hava kalitesi; temiz, berrak ve kirli olmayan havayı ifade eder.

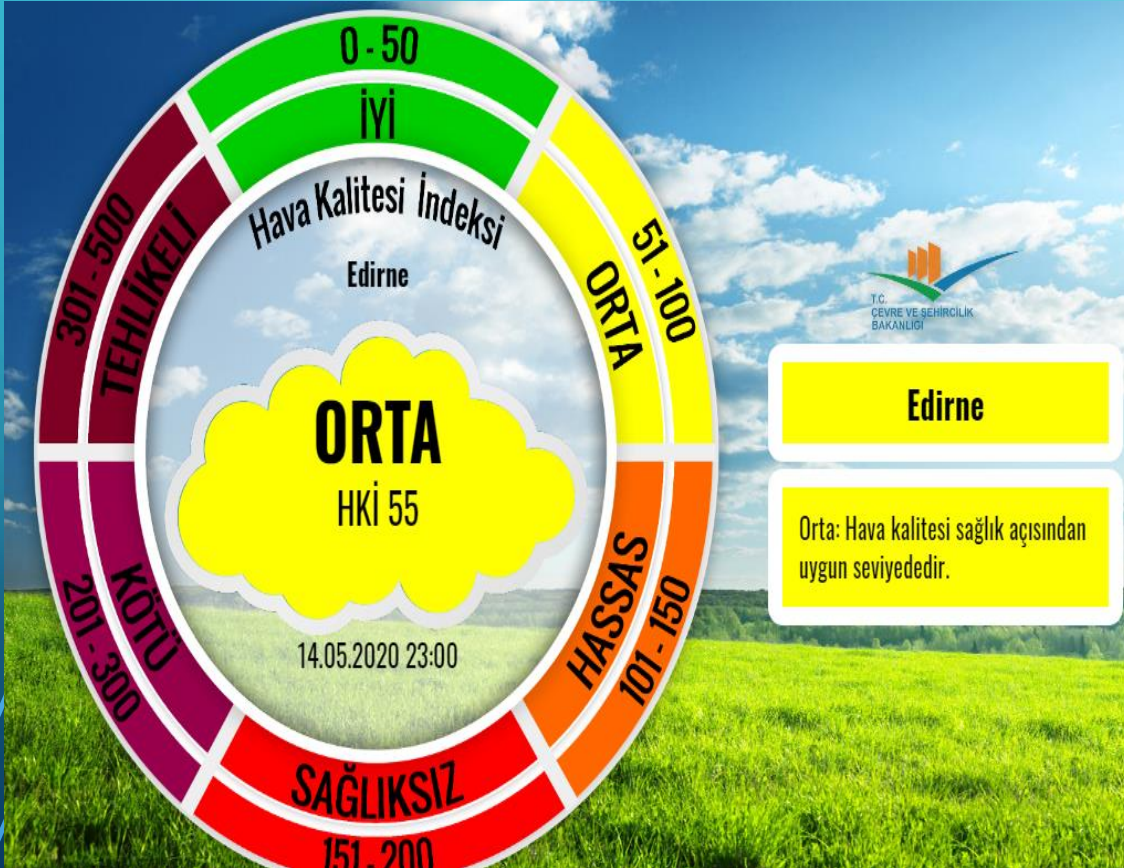
HAVA KALİTESİNİN ÖLÇÜLMESİ

Hava kalitesi değerleri, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından kurulan 350 adet hava kalitesi ölçüm istasyonu ile sürekli olarak takip edilmektedir.

<https://sim.csb.gov.tr/Services/AirQuality>

HAVA KALİTESİ İNDEKSİ

İyi

Hava kalitesi memnun edici ve hava kirliliği az riskli veya hiç risk teşkil etmiyor.

Orta

Hava kalitesi uygun fakat alışılmadık şekilde hava kirliliğine hassas olan çok az saydaki insanlar için bazı kirleticiler açısından orta düzeyde sağlık endişesi oluşabilir.

Hassas

Hassas gruplar için sağlık etkileri oluşabilir. Genel olarak kamunun etkilenmesi olası değildir.

Sağlıksız

Herkes sağlık etkileri yaşamaya başlayabilir, hassas gruplar için ciddi sağlık etkileri söz konusu olabilir.

Kötü

Sağlık açısından acil durum oluşturabilir. Nüfusun tamamının etkilenme olasılığı yüksektir.

Tehlikeli

Sağlık alarmı: Herkes daha ciddi sağlık etkileri ile karşılaşabilir.

HAVA KALİTESİNİ ETKİLEYEN PARAMETRELER

- **Kükürt Dioksit:** Hava kirliliğine ve asit yağmurlarına sebep olur (SO_2), renksiz, keskin kokulu reaktif bir gaz olup kömür, fuel-oil gibi kükürt içeren yakıtların yanması sırasında, metal eritme işlemleri ve diğer endüstriyel işlemler sonucu oluşur.
- **Karbon Monoksit:** Yakıtlar için tam yanmanın sağlanması için yeteri miktarda oksijenin bulunmaması durumunda çok yüksek miktarda oluşmaktadır.
- **Azot Oksitler:** Azot dioksit (NO_2) ve azot oksit (NO) gazları; havadaki azot ve oksijenin etkileşimi nedeniyle yanma sırasında dolaylı oluşan gazlardır.
- **Uçucu Organik Bileşikler:** Karbon bazlı bu bileşikler, olağan basınç ve sıcaklıklarda dahi kolayca buharlaşabilen ve gaz haline gelmeye hazır bileşiklerdir.

HAVA KALİTESİNİ ETKİLEYEN PARAMETRELER

- **Partikül Madde:** Parçacık çaplarına göre PM10 ve PM2,5 olarak adlandırılan bu kirleticinin insan sağlığı ile birlikte binalar üzerinde de zararlı etkisi olduğu bilinmektedir.
- **Yanmamış Hidrokarbonlar:** Tamamiyle yandıklarında su ve karbondioksite dönüşebilen bu bileşikler, yanma tam olmadığında karbon monoksitine neden olabilmekte ya da havada yanmamış şekilde asılı kalarak dumanlı sis oluşumuna neden olabilmektedirler.
- **Ozon:** “Troposferik” diğer deyişle “yer seviyesi ozonu” ise azot oksitler ve uçucu organik bileşikler arasında güneşin etkisiyle gerçekleşen reaksiyonla oluşmaktadır ve “kötü ozon” olarak nitelendirilmektedir.
- **Kurşun ve Ağır Metaller:** Kurşun ve diğer toksik ağır metaller havaya toksik bileşikler halinde ya da “aerosol (katı ya da sıvı haldeki maddenin gaz aracılığıyla yayılması ve yine bu şekilde hava içerisinde taşınması)” olarak karışabilmektedir.

HAVA KALİTESİNİ ETKİLEYEN FAKTÖRLER

HAVA KALİTESİNİ ETKİLEYEN FAKTÖRLER

Sanayi Kaynaklı Faktörler:

- Termik Santrallerden Kaynaklı Emisyonlar
- Fabrikalardan Kaynaklı Emisyonlar
- Madencilik Faaliyetleri Kaynaklı Toz Emisyonları

HAVA KALİTESİNİ ETKİLEYEN FAKTÖRLER

Trafik Kaynaklı Faktörler

- Araç trafiğinin yoğun olması sebebiyle oluşan egzoz gazı emisyonu
- Kalitesiz veya kaçak yakıt kullanımından kaynaklı emisyonlar

HAVA KALİTESİNİ ETKİLEYEN FAKTÖRLER

Isınma Kaynaklı Faktörler:

- Müstakil ya da merkezi ısıtma sisteminde kalitesiz katı yakıt (yerli ya da ithal kömür) kullanan konutların baca gazı emisyonları

HAVA KALİTESİNİ İYİLEŞTİRMEK İÇİN ALINMASI GEREKEN ÖNLEMLER

Sanayide;

- 1) Baca gazı emisyon ölçümlerinin zamanında yapılması.
- 2) Enerji üretiminde kullanılan yakıtların ve yakma sistemlerinin gözden geçirilmesi ve iyileştirilmesi.
- 3) Gelişen teknolojilerin takip edilerek uygun yakma ve baca gazı arıtma sistemlerinin kullanılması.
- 4) Sanayi tesisleri ve sanayi sitelerinin yerleşim yerlerinden uzak noktalarda kurulması.
- 5) Yenilenebilir enerji sistemlerinin alternatif olarak kullanılması. (Rüzgar, güneş vb.)
- 6) Madencilik faaliyetlerinde tozumu engelleyen önlemlerin alınması

HAVA KALİTESİNİ İYİLEŞTİRMEK İÇİN ALINMASI GEREKEN ÖNLEMLER

Trafikte;

- 1) Araç trafik yoğunluğu gözetilerek yolların düzenlenmesi.
- 2) Vatandaşlarca toplu taşıma araçlarının kullanımına önem verilmesi, toplu taşımanın cazip hale getirilmesi.
- 3) Şehir merkezlerinde trafikte yeşil dalga uygulamasının kullanılması.
- 4) Trafikte egzoz gazı emisyonuna neden olan araçların ölçümlerini süresi içerisinde yaptırması.
- 5) Bireysel ve toplu taşıma araçlarında kullanılan yakıtların kalitesine önem verilmesi.

HAVA KALİTESİNİ İYİLEŞTİRMEK İÇİN ALINMASI GEREKEN ÖNLEMLER

Konutlarda;

- 1) Müstakil veya merkezi ısıtma sistemi bulunan konutlarda kalitesiz kömürlerin kullanılmaması. İllerin Mahalli Çevre Kurullarında alınan kararlara uygun kömür yakılması.
- 2) Konutlardaki kazan bacalarının kış dönemi başında ve sonunda temizlenmesi.
- 3) Konutlarda ısı yalıtım önlemlerinin alınarak enerjinin verimli kullanılması.
- 4) Kömür veya doğalgaz kullanan konutlarda, kazan ve kombi bakımlarının periyodik olarak yapılması.

Hava kalitesinin iyileştirilmesi insan ve çevre sağlığı açısından oldukça önemlidir, belirtilen önlemlerin kurum, kuruluş ve vatandaşlarca uygulanması halinde sağlıklı bir ortamda yaşamak mümkün olacaktır.

Edirne Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü

Çevre Yönetimi ve Denetiminden Sorumlu Şube Müdürlüğü